

Словничок допоможе учням засвоїти написання слів, які неможливо перевірити за допомогою правил.

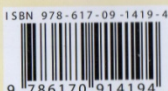

Приклади з художньої літератури та народної творчості, в яких зустрічаються словникові слова, допоможуть школярам у виконанні вправ на уроках та вдома.

Різноманітні вправи (загадки, шифровки, анаграми, кросворди) допоможуть відпрацювати написання певних слів та набути орфографічні навички.

Учимося працювати зі словниками!

Навчально-методична література видавництва «Ранок»
УСІ КНИГИ ТУТ!
КУПИТИ: WWW.RANOK.COM.UA
ЗАВАНТАЖИТИ: WWW.E-RANOK.COM.UA
ЗАМОВИТИ: (057) 727-70-90, pochta@ranok.com.ua

ДЛЯ ДОДАТКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ББК 74.268.1(4Укр)я71-4
Ц 18

Царевская Н. И.

Ц 18 Українська мова. Словникові слова. 1 клас : робочий словничок / Н. І. Царевська — Х. : Вид-во «Ранок», 2013. — 40 с. : іл. ISBN 978-617-09-1419-4

Робочий словничок містить завдання зі словами (за новою програмою 2011), написання яких не можна пояснити правилами сучасного правопису, оскільки воно складалося історично. Пропонуємо видання покликане допомогти вчителю ефективно організувати словникову роботу, а учню засвоїти написання словникових слів. Вірші, загадки, скоромовки, прислів'я, у яких зустрічаються ці слова, полегшать процес запам'ятовування.

Орфографічні завдання в малюнках допоможуть перевірити знання учнів.

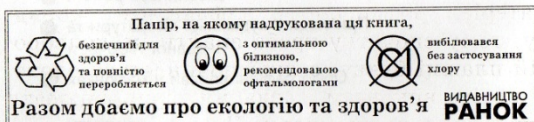
УДК [811.161.1:373.3] (038)
ББК 74.268.1(4Укр)я71-4

Навчальне видання Н19759У. Підписано до друку 13.08.2013.
Царевська Ніна Іванівна Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Шкільна. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 4,18.

Українська мова. ТОВ Видавництво «Ранок».
Словникові слова. Свідцтво ДК № 3322 від 26.11.2008.
1 клас: робочий словничок 61071 Харків, вул. Кібальчича, 27, к. 135.
Для листів: 61045 Харків, а/с 3355.

Редактор І. В. Єрмова E-mail: office@ranok.com.ua
Технічний редактор О. В. Романова Тел. (057) 719-48-63, тел./факс (057) 719-58-67.
Верстка С. В. Яшиш З питань реалізації: (057) 727-70-80, 727-70-77.
E-mail: commerce@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

ISBN 978-617-09-1419-4

© Н. І. Царевська, 2013
© І. А. Тіщенко, іл., 2013
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2013

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Н. І. Царевська

УКРАЇНСЬКА МОВА словникові слова

робочий словничок

- Слова, написання яких учні мають засвоїти за програмою
- Словникова робота
- Приклади з художньої літератури та народної творчості

Юний друже!

Наш словничок не зовсім звичайний. У ньому містяться слова, необхідні для запам'ятовування у першому класі, а також цікаві завдання з цими словами: кросворди, ребуси, метаграми, анаграми. Для того щоб тобі легше було запам'ятати необхідні словникові слова, пропонуємо добрати рими до всіх словникових слів, намалювати сюжетний малюнок й «заховати» на ньому словникове слово, а також написати слово каліграфічно й «сфотографувати» його в уяві.

Робочий словничок допоможе тобі набутися орфографічних навичок, дізнатися про написання слів та перевірити свої вміння.

Зібрані в словнику прислів'я, загадки, скоромовки, у яких зустрічаються словникові слова, покращать твій словниковий запас, зроблять мову більш виразною.

Як і у звичайних словниках, у нашому матеріалі розміщено в алфавітному порядку, тому спочатку треба знайти на кольоровій плашці букву, з якої починається слово, а потім виконати завдання, відпрацювати написання цього слова. На плашці вказане словникове слово з наголосом.

Бажаємо успіхів!

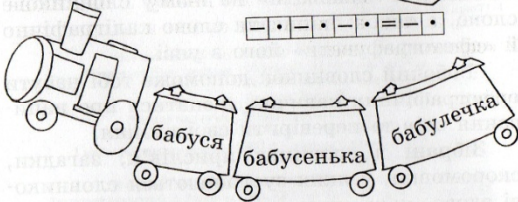
бабуся

- 1 Бабуся поїде в гості до онуків. З'єднай стрілочками слово з відповідною схемою.

— • — • — • — • — • — •

— • — • — • — • — •

— • — • — • — • — • — •

- 2 Відгадай загадку. Допиши слово-відгадку.

У Галюсі є мамуся,
У мамусі є матуся,
А мамусина матуся —
То Галюсіна _____.

Катерина Перелісна

✍ Бабуся

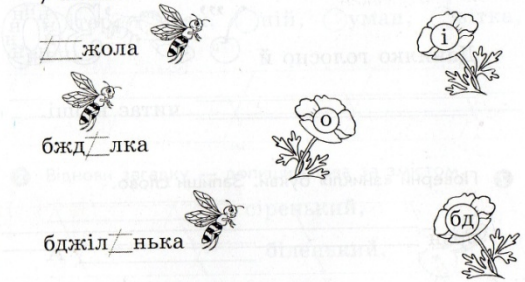
бджола

- 1 На які квіти садуть бджоли? Чому? Допиши букви у словах.

_____ жола

бжд _____ лка

бджіл _____ нька

- 2 Дай відповідь одним словом.

Хто приніс меду Мусі-Цокотусі?

_____

Хто мав прийняти ведмедика
Вінні Пуха за темну хмарку?

_____

✍ Бджола

виразно

- 1 Розгадай ребус. Прочитай та допиши речення.

Данилко голосно й _____

_____ читає вірші.

- 2 Поверни «зниклі» букви. Запиши слово.

врзн _____

- 3 Доповни речення.

_____ — означає чітко
й промовисто.

- 4 Обведи зайве слово.

красномовно

чітко

важко

промовисто

✍ Виразно

влітку (улітку)

- 1 Встав потрібні букви. Склади з цих букв слово й запиши його.

Оітер, Оітак, Оній, Оуман, Овітка,
Очень

_____

- 2 Віднови загадку — допиши слова за змістом.

_____ сірпський,

А _____ біленький,

Довгі _____ має,

Швидко _____.

стрибає

взимку

влітку

вуха

- 3 Закінчи речення.

Узимку сонце гріє менше,

ніж _____.

✍ Влітку

ворота

1 «Збери» та прочитай скоромовку.

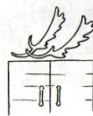
2 Встав пропущені букви. Хто ховається за воротами? Запиши.

За в о р о т а м о ховається

За в о р о т а м о ховається

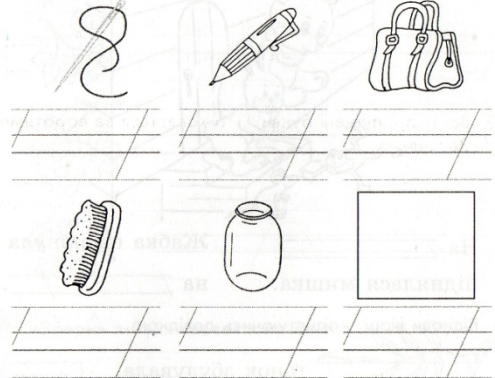

За в о р о т а м о ховається

Ворота

гумка

1 Підпиши малюнки. Послідовно випиши з цих слів такі букви: з першого — першу, з другого — другу, з третього — третю, з четвертого — четверту, а з п'ятого — п'яту. Яке слово ти отримав? Запиши та намалюй.

2 Встав букви, щоб утворилося слово.

		К	А
	М	К	
У	М		

Гумка

ганок

1 Допиши слово за змістом.

На _____ На _____
стоїть ведмідь. вийшов зайчик.

На _____ Жабка стрибнула
піднялася мишка. на _____.

2 Віднови вірш, користуючись довідкою.

_____ ганок збудувала. **ганок**
Гава _____ прикрашала. **гава**
_____ на ганок залетів, **Гедзь**
Гедзик чаю захотів.

Олексій Катрич

Ганок

гроно

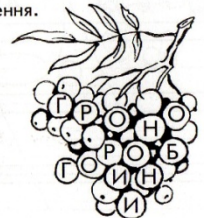
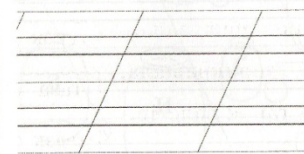
1 Підпиши малюнки за зразком.

гроно бузку

2 «Збери» з букв словосполучення.

Гроно

ґрунт

1 Розгадай ребус.

Г = Г

” НТ

2 Прочитай поради Незнайка «Як садити рослини». Чи все тут правильно? Запиши виправлені речення.

Вирий в асфальті лунку. Опустити в лунку коріння рослини й присип його цеглою. Полий цеглину в лунці водою.

ґрунт

ґрунтом

у ґрунті

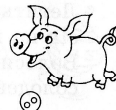
Ґрунт

ґудзик

1 Впиши за змістом слово «ґудзик» або «ґудзика».

Свинка плащика купила,
З нього згубила.

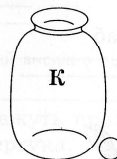
Свинка гвалту наробила,
Поки цей змінила.

Мій малий руденький цуцик
Має ніс — чоренький

Має він тоненький хвіст
Й до забав великий хист.

2 Пронумеруй банки з варенням від найменшої до найбільшої. Визнач та запиши, що загубив Карлсон?

Ґудзик

джміль

1 Відгадай загадку. Відгадку запиши.

Летить дід —
сів на цвіт,
Волосинки розгортає,
солоденького шукає.

кабаб

джолаб

марко

мільдж

Джміль

дзіґа

1 З букв склади слово й запиши.

2 Відгадай загадку. Відгадку запиши.

На одній нозі кручуся,
Зупинитись я боюся.
Кожну радію дитину,
Бо танцюю без ушину.

3 З'єднай стрілками сталий вислів з відповідним значенням.

Крутиться
дзіґою.

Кажуть про непосиду,
вертуна.

Біга,
як дзіґа.

Намагатись упоратись
з багатьма справами
одночасно.

Дзіґа

ДЗЬОБ

1 Прочитай та вивчи скоромовку.

Дзьобнув хлібця горобець,
Дзьоб обтер об стовбурець.
Варабольки назбирав —
По бруківці пострибав.

Грицько Бойко

2 Встав пропущені букви. З'єднай частини речень.

У пелікана

найменший дз○○б.

У ластівки

найбільший дз○○б.

3 Встав пропущені букви. Прочитай скоромовку.

Стук-стук-стук!..

Лине в л○сі перегук...

То ж у буд○нь і на свята

Трудиться дз○○бятий дят○л.

4 Знайди та наведи зайве слово.

дзьобик

дзьоркоче

дзьобати

Dzob _____

16

ДІДУСЬ

1 Встав потрібну букву и, і або е.

сестр○чка

бабун○чка

д○дусь

кот○к

татус○нько

мат○нка

брат○к

Яке слово тут «зайве»? Чому?

2 Поверни в текст «зниклі» слова.

Петро — тато моєї мами. Улітку ми

з _____ ходимо на рибалку,

а восени — по гриби. Мені подобаються роз-

повіді _____ про природу. А я роз-

повідаю _____ про своїх друзів.

дідусем

дідусь

дідусеві

дідуса

Didus _____

17

ЗАГАДКА

1 Відгадай назви тварин і заповни кросворд. У виділених клітинках прочитай слово. Запиши його.

1. Голки виставляє не їжак, а ...

2. Нижчі неї стіл та шафа,
довга шия у ...

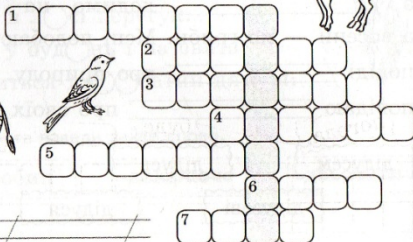
3. Носить в сумці дівчурку
австралійський ...

4. Пара довгих вухок,
сіренький козушок,
скорий побігачик,
всім відомий ...

5. Возить по пустелі люд,
не машина, а ...

6. Ходять паситись в лози
рогаті й бородаті ...

7. Ось хатинка, в ній співак,
і звать цю пташку ...

Zagadka _____

18

ЗОЗУЛЯ

1 Розшифруй назви птахів. Підпиши зображення зозулі червоним кольором, а решту — синім.

ялузоз

булог

кайча

састру

2 Збери і «надрукуй» прислів'я.

гарна — куче —
погода. — буде — Зозуля

_____

_____

Zozulya _____

19

ім'я

1 Відгадай загадку. Допиши слово-відгадку.
Як тільки народилось немовля —
Батьки дарують йому ... слово.
Воно служитиме людині все життя,
Бо слово це — її ....

2 Прочитай. Переклади з російської і запиши.
Дівчина по имени Оля.

Дівчина _____

Поздравить от имени друзей.

Привітати _____

Забыл имя этого человека.

Забув _____

Гордится своим именем.

Пишається _____

✍ Ім'я _____

їжак

1 Відгадай загадку. Відгадку запиши.
Колючий клубочок прибіг у садочок.

_____

2 Розглянь малюнок. Напиши стислі відповіді на запитання.

1. Хто несе кошик?

_____

2. Що він назбирав у лісі?

_____

3. Куди він іде?

_____

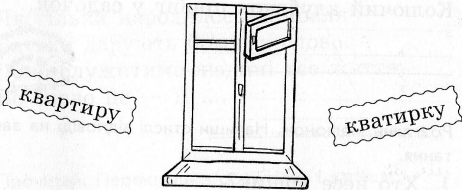
3 Упорядкуй рядки й прочитай віршик-задачку. Розв'яжи її (усно).

- Назбирав їжак грибочків,
- Другу бочку — кабанцям,
- Третю — равлику, сусіду.
- Засолив чотири бочки.
- Першу бочку дав зайцям,
- Що лишилось для обіду?

✍ Їжак _____

квартирка

1 Допиши потрібне слово, яке «випало» з вірша.

Мудрий Боря

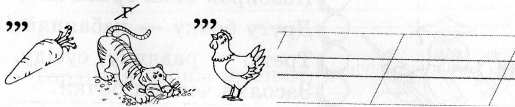
— Закрий щільніш _____,

Борю!

Бо дуже холодно надворі...
— А як закрити її щільніше,
Хіба надворі тепліша?

Грицько Бойко

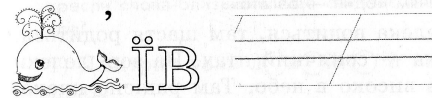
2 Розгадай ребус. Запиши слово.

✍ Квартирка _____

Київ

1 Розгадай ребус. Запиши слово.

2 Прочитай. Допиши назву міста.

Що за місто зелене,
Повне сонячним теплом?
Це наш _____,
Рідний _____
Височіє над Дніпром.

3 Знайди й наведи «зайве» слово. Поясни свій вибір.

- Десна
- Дунай
- Київ
- Дністер

4 Допиши речення.

Столиця України — _____

✍ Київ _____

леле́ка

- 1 Прочитай. Підкресли прислів'я. Впиши пару слів зі значенням «один — багато».

Де лелека водиться, там щастя родиться.
Бо лелека — сонячний птах. На зорі лелеки
злітають високо в небо. Там радісно клеко-
чуть — вітають сонце.

_____

- 2 Відгадай загадку. Відгадку запиши.

Майстер цей з'явився рано,
На даху помудрував,
І без цегли, і без крана
Дім собі побудував.

- 3 Знайди в таблиці чотири словникових слова, які ти вже вивчив. Зафарбуй їх кольоровим олівцем.

ЗО	РО	СЯ
ЛЕ	ЗУ	ТА
ВО	ЛЕ	ЛЯ
БА	БУ	КА

- 4 Добери рими до слова **лелека**.

_____

Лелека _____

24

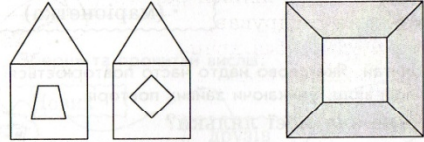
лінійка

- 1 Встав пропущені голосні й прочитай речення. Підкресли слова-близнюки. Що означає кожне з цих слів?

1) Дмитрик узяв лон^ойк^о й накреслив квадрат.

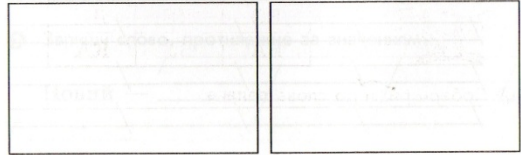
2) Школярі вишикувались на урочисту лон^ойк^о.

- 2 Підпиши, за допомогою чого виконано кожен з малюнків — «олівець» або «олівець та лінійка».

_____

- 3 Намалюй за допомогою лінійки та олівця пароплав та автівку.

Лінійка _____

Л

25

лялька

- 1 Розглянь малюнки й підпиши до них. З'єднай за допомогою стрілочок малюнок з відповідним підписом.

Лялька-бажанниця
(оберіг)

Лялька-рукавичка

Театральна лялька
(маріонетка)

- 2 Прочитай. Яке слово надто часто повторюється? Запиши вірш, уникаючи зайвих повторів.

Хто не зна моєї ляльки?
В мене лялька, мов жива:
Як візьму ляльку на руки —
Оченята лялька відкрива.

_____

Лялька _____

26

новий

- 1 Переклади й запиши. Постав наголос у словах. Що ти помітив?

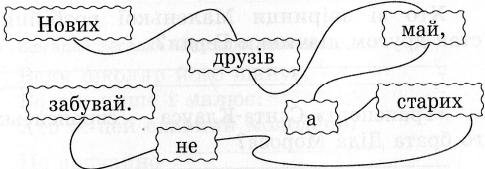
Новый год — _____;

новая книга — _____;

новые приключения — _____;

свежие новости — _____.

- 2 «Збери» та прочитай вислів.

- 3 Запиши слово, протилежне за значенням.

Новий — _____

Новий _____

Н

27

олень

1 Яких помилок припустився Незнайка? Виправ помилки.

2 Дай відповідь одним словом. Запиши ці слова. Хто зі звіринця Маленької розбійниці став другом дівчинки Герди?

«Транспорт» Санта-Клауса — європейського брата Діда Мороза?

Хто такий Бембі з однойменної казки Фелікса Зальтена?

олень

олівець

1 Розгадай числові ребуси. Запиши слова або словосполучення.

на 100лі г1ник

на ві3ні смор1а

2 Відгадай загадки. Відгадки запиши. Всяк школяр його шанує, Бо він пише і малює. Хто ж цей славний молодець? Це звичайно / / / / .

У носатого Івана Одежина дерев'яна. Звуться палички оці — Кольорові / / / / .

олівець

папір

1 Що з чого зроблено? Поряд з назвою предмета напиши в дужках назву матеріалу (папір, тканина, пластмаса, скло або метал)

- Книжка (/ / / /),
рушник (/ / / /),
склянка (/ / / /),
зошит (/ / / /),
поштова листівка (/ / / /),
цвях (/ / / /),
носова хусточка (/ / / /),
ручка (/ / / /),
трамвайний квиток (/ / / /).

2 Прочитай примовку-скоромовку. Підкресли словникові слова. Розглянь малюнок. Що на ньому не так? Я паперу клаптик взяв, Злого пса намалював. Та й приклеїв на подвір'ї, Щоб курчат сторожував. Олег Головка

Папір

парасолька

1 Розгадай шараду. Запиши отримане слово. Перші склади — то вода, що злітає, Третій — нотою дзвінко лунає. Назвати останній — справа легка: Він же такий, як і в слові РІКА.

2 Прочитай. Пригадай назву казки та ім'я автора. Допиши потрібне слово.

1) Оле Лукойе розкриває барвисту чарівну / / / / і показує слухняним дітям казкові сни.

2) ...На ганку стояла Мері Поппінс, у пальто та капелюшку, з килимовою сумкою в одній руці і / / / / в іншій.

Парасолька

пóдруга

1 Знайди в слові інше слово. Обведи його.

ПОДРУГА

2 Вибери і встав пропущене слово.

Все ми в книзі знайдемо.
Кращої не знаємо,
Доброї і вірної
_____ малят!

Сергій Михалков

- друга   подруги   друзів   недруга

3 Прочитай вірш. Заміни малюнки словами.

Твій друг тобі віддасть усе:
І свій квиток на карусель,
І цвях, і _____,
і _____,

Та не за щось,
А просто так.

Анатолій Костецький

Подруга _____

посере́дині

1 Встав пропущені букви та прочитай загадки. З'єднай їх стрілками з відповідками.

П_О_с_О_р_О_д_О_ні — дорога,
По боках — будинки.

вулиця

Два кінці, два кільця,
П_О_с_О_р_О_д_О_ні — цвях.

ножиці

небо

Поле незміряне,
Вівці незчисленні,

зірки

П_О_с_О_р_О_д_О_ні пастух,

місяць

Лиш голова — та й та без вух.

2 Розглянь малюнок. Упізнай казкових героїв за підказками.

Буратіно стоїть не посередині. Вінні-Пух добре підготувався до свята. Карлсон не носить капелюшків з помпонами.

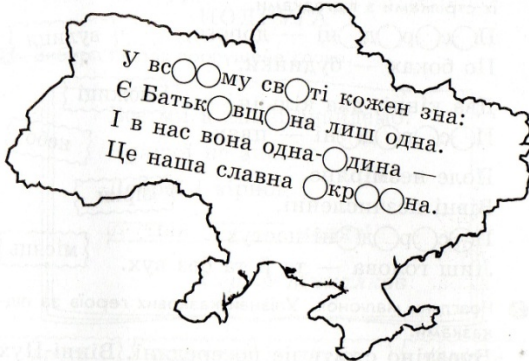
Доповни речення словами **ліворуч**, **праворуч**, **посередині**.

Карлсон стоїть _____,

Посередині _____

Україна

1 Встав пропущені букви. Прочитай вірш.

2 Заповни кросворд назвами рослин-символів України.

1 2 3 4 5 6

3 Прочитай текст, замінюючи малюнки словами.

Моя Батьківщина — це край неозорій,
Мамина пісня, і стежка до _____

Ласкаве проміння, що кидає _____

_____ квітуча

якраз під віконцем.

Ліси і поля, річки і моря,

Це все — Україна квітуча моя.

4 Прочитай акровірш. Упиши перші букви кожного рядка. Яке слово утворилося?

- О всіх людей одна святиня,
- Оуди не глянь, де не спитай,
- Оідніша їм своя пустиня,
- Оніж земний в чужині рай.
- Ом красить все їх рідний край.
- Оема без кореня рослини,
- Онас, людей, без Батьківщини.

Микола Чернявський

Україна _____

українська

1 Розглянь малюнки. Доповни словом український, українське або українська.

рушник

намисто

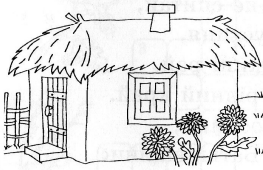
писанка

вінок

2 Склади з поданих букв назву картини.

У аркнхьсіа катха

Українська

фартух

1 Розглянь фартушки. Яким казковим героям вони належать? Підпиши.

2 Відгадай загадку. Запиши відгадку.

Його для брудної роботи беруть,
Тому і частіше за одяг перуть.
Побачиш його на кухні удома,
В саду, у їдальні, в цеху заводському.

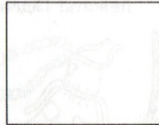

Фартух

цукерка

1 Відгадай загадку. Відгадку запиши та намалюй.

В розмальованій хустині,
Солоденька в середині.
Коли нею почастують,
Діти тішаться, ласують.

2 Що намалювала мишка? Встав замість пропусків назви цих предметів. Прочитай віршик. Вивчи його напам'ять.

Малювала зранку мишка

Три (/ / /),

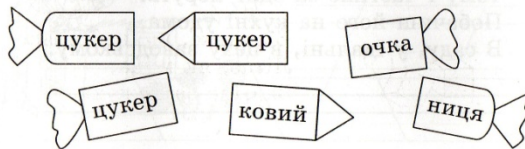
Два (/ /).

А в обід в куточку сіла

І смачний малюнок з'їла.

3 З'єднай за допомогою стрілочок половинки цукерок та прочитай слова.

Цукерка

цукор

1 Знайди в буквеному «ланцюжку» п'ять слів. Запиши їх.

ПАЛАЦУКОРОВАЙВА

2 Познач правильну послідовність рядків і прочитай віршик.

- Уздрів цукрові гори.
- Й на них сунічки запашні.
- Завбільшки з помідори.
- Заснув муравлик, і вві сні.

3 Відгадай загадки та запиши відгадки.

Білий, а не сніг,
Твердий, а не камінь.
Солодкий, а не мед.

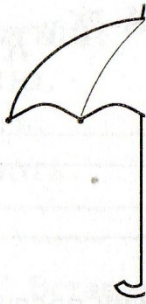
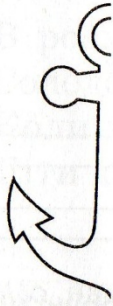
Біленьке, пухнастеньке
Літає, як муха,
Залітає за кожуха.

Цукор

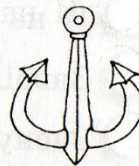
якір

1 Розглянь малюнки. Підпиши їх. Домалюй.

_____

2 Підпиши малюнки.

_____

3 Встав слова за змістом і прочитай скоромовку. Вивчи її напам'ять.

яма

яму

якоря

якорем

Яків із Ялти привіз,
Вранці з тим _____ в _____ заліз.
З нього сміється тітка Ярина:
— _____ — не море... Тут тільки глина.

 Якір

_____